

KIRKEN UNDERVISER

Undervisningsmodeller | Praktisk pædagogisk arbejde | Kirkeligt børne- og ungdomsarbejde | Andagter og gudstjenester | Anmeldelser og litteratur

Marts | 2010

– Det aktuelle tidsskrift for kirkenes pædagogik og undervisning

DIAKONI OG DE UNGE VOKSNE
– om at bidrage til det fælles liv

AT TAGE DEL I DÅB OG VIELSE
– når ritualer underviser

SKOLENS AFGANGSKLASSER OG
UNGDOMSUDDANNELSER
– et samarbejde

TEMA:

DE UNGE VOKSNE

Leder

De unge voksne er en målgruppe, som kirken i de seneste år har haft en del fokus på. Hvordan komme vi som kirke i dialog med denne gruppe, hvordan undgår vi, at de melder sig ud af folkekirken, og især hvordan får vi denne gruppe til at deltage i vores arrangementer.

De unge voksne er den brede gruppe af unge, som befinder sig i etableringsfasen, de er unge som er ved at skabe sig et arbejdsliv, et familieliv og et liv, hvor de økonomisk skal klare sig selv. Det er nok uden overdriivelse det tidspunkt i livet, hvor man står over for de største forandringer. Man flytter hjemmefra, starter uddannelse, flytter sammen og får børn. Det er den periode i livet, hvor man skal beslutte sig for, hvilket fundament man vil brygge sit voksne liv på. Og derfor er det også vigtigt, at kirken sørger for at møde denne målgruppe, med de bud vi har på dette. Vi har i dette nummer bedt en række skribenter om at give deres bud på, hvordan kirken kan møde de unge voksne.

Hvis man ønsker at vide mere om de unge voksne, kan jeg anbefale Kirkefondets tidsskrift »Kirken i dag«, der her i marts udkommer med temanummeret »De unge voksne og folkekirken«.

Helle Marie Danielsen, Redaktionssekretær

Kirken Underviser

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans for det pædagogiske arbejde i kirke og menighed

www.kirken-underviser.dk

Redaktion

Elsebeth Kragh Dedieu, Mogens Bering Rasmussen (ansv.), Keld Balmer Hansen, Inger Margrethe Mikkelsen, Helle Marie Danielsen, Benthe Kleon Jeppesen, Kirsten Søgaard (ansv.), Inge Lise Reiche, Per Rene Jensen

Redaktionssekretær: Helle Marie Danielsen
Peter Bangs Vej 1, 2000 Frederiksberg,
tlf.: 38 38 41 20

Sats, layout: Karina Rydendahl, Unitas Forlag a/s
ISSN: 1602-2785

Udgiver:

Kirkefaglig Videreuddannelse
Diakonissestiftelsen
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg
Tlf.: 38 38 41 20
www.kirkefaglig-videreuddannelse.dk

Målsætning:

Målsætningen for Kirkefaglig Videreuddannelse er at uddanne diakonale og religionspædagogiske medarbejdere, der ud fra en kirkelig faglighed indgår som inspiratorer, iværksættere og ledere i kirkens arbejde.

Tryk: Clemensstrykkeriet a/s

Abonnement:

Årsabonnement (4 numre) kr. 235,-
Løssalg kr. 75,-
Henvendelse til:
Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Peter Bangs Vej 1
2000 Frederiksberg tlf.: 36 16 64 81
E-mail info@unitasforlag.dk

indhold

04 DIAKONI OG DE UNGE VOKSNE

Af Jens Maibom Pedersen

06 RITUALET UNDERVISER

Af Bent R. Arendt

10 FORKYNDELSE OG/ELLER UNDERVISNING

Af Birgitte Kvist Poulsen

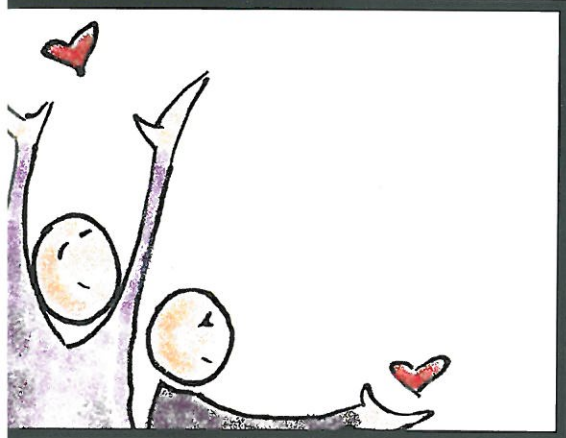
14 KRYPTEN – IKKE SÅ KRYPTISK ENDDA

Af Anette Kortegaard

18 SØNDAG PÅ NØRREBRO

Af Helle Marie Danielsen

22 BOGANMELDELSER

Diakoni og de unge voksne...

Af Jens Maibom Pedersen, forstander på
Diakonhøjskolen, e-mail: jmp@diakonhøjskolen.dk

Diakonien har altid været pænt repræsenteret i den folkekirkelige festtalekultur.

Det lyder pænt og ser godt ud at solidarisere sig med udsatte grupper og med dem, hvis liv ikke bare er gået efter en snor.

Men som fælles folkekirke-
ligt anliggende har dia-
konien haft trange kår.
Det lange seje træk,
som kendetegner tjenestens vilkår
og som er nødvendigt af hensyn til
de marginaliserede og udsatte, er
oftest blevet sat til vægs af diskus-
sioner om og prioriteringer af nye
sognegårde, større kirkekoncerter
og endnu flere arkitekttegnede
møbler.

Men det var dengang – for der
er nemlig grøde i den folkekirkelige
diakoni.

De seneste kirkeministerielle be-
tænkninger har således fastslået, at
diakonien er en af folkekirkens fire
hovedopgaver (forkyndelse, under-
visning, mission og diakoni) og som
sådan ikke til at komme uden om.

Og det kan godt vise sig at være
en stor fordel – både for diakoniens
mange målgrupper og for folkekir-
ken selv.

For i det diakonale arbejde er
der både tjeneste og fortjeneste at
finde.

Diakoni er, hvad man i dag vil
kalde, et win-win projekt: »både
den der nyder og yder, får noget ud
af det«. Og gør man det – vil man
godt være med!

At gøre en forskel

Unge er, naturligvis som folk er
flest: forskellige. Men der er i hvert
tilfælde nogle karakteristika, der går
på tværs af forskelligheden: unge
vil gerne gøre en forskel – og gerne
have noget ud af det.

Derfor ligger det diakonale
arbejde lige til højrebenet for den
unge, for hér er der for alvor mulig-
hed for at gøre en forskel og samti-
digt få noget ud af det.

Og det ved mange unge hel-
digvis godt. Derfor melder de sig
også under fanerne, og hvis den
folkekirkelige andedam kender sin
besøgelsestid, sørger den for hurtigt
at hejse flagene. Og der er sådan
set nok at gå i gang med...

Skal vi tro på kirkesociologerne
og egne erfaringer fra den folke-
kirkelige virkelighed, så ved vi, at
de unge voksne både glimrer ved
deres fravær i kirken og topper i
udmeldelsesstatistikkerne.

Det er der flere grunde til, men
en altovervejende begrundelse er, at
når man ikke får noget ud af det, så
er der heller ingen grund til at op-
retholde og betale et medlemskab.

Hvis det folkekirkelige gudstjene-
steliv ikke rammer ind i og perspek-
tiverer de unge voksnes liv, hvorfor
så bruge tid herpå?

Hvis de folkekirkelige initiativer
og strukturer i øvrigt er for indviede,
og ikke udfordrer den unge voksne,

der hvor han er i sit liv, hvorfor så prioritere dem og betale til dem?

Hvis talen om Gud er blevet til den rene konstruktion og opleves som store ord uden relevans i den unge voksnes komplekse og udfordrende dagligdag, hvorfor skal han så fastholde en tilknytning til en sådan tale? Måske er det sådan, den unge voksne tænker?

At være kirke

Under alle omstændigheder er der god grund til, at vi i det folkekirkelige overvejer, hvordan vi er kirke.

Er kirken, som der altid er risiko for, havnet i en institutionaliseret konflikt med sig

selv og sit budskab?

Er form og strukturer blevet vigtigere end budskab og konsekvens? Eller er kirken anno 2010, som den skal være?

At være kristen kirke er altid at være udspændt mellem tradition og fornyelse – mellem det gode gamle og det som er i tiden.

Og hvis vi evner at italesætte dette forhold, så vil folkekirken også kunne opleve et fornyet engagement.

I relation til de unge voksne vil netop diakonien kunne være en afgørende indfaldsvinkel.

Den ligger lige til højrebenet, fordi den er handlingsorienteret og skaber en overensstemmelse, mellem det der bliver sagt, og det der bliver gjort.

I det diakonale arbejde kan man gøre en forskel og samtidigt få noget ud af det. Og det gør man heldigvis også mange steder.

Café og åben kirke

De folkekirkelige diakonale initiativer er mange og vidt forskellige. Så organiseres der besøgstjenester og cafétilbud.

Så planlægges der sogneindsamling og kirke for dem, der har mistet.

Så tilbydes der rådgivning for unge og salmesang for demente. Og sådan kan blive ved – så det gør jeg:

Så igangsættes der lektielæsning for nydanske og ordnes haver for gamle.

Så indbydes der til sorggruppearbejde og fælles spising. Så åbnes kirken for hjemløse og sognegården for enlige mødre.

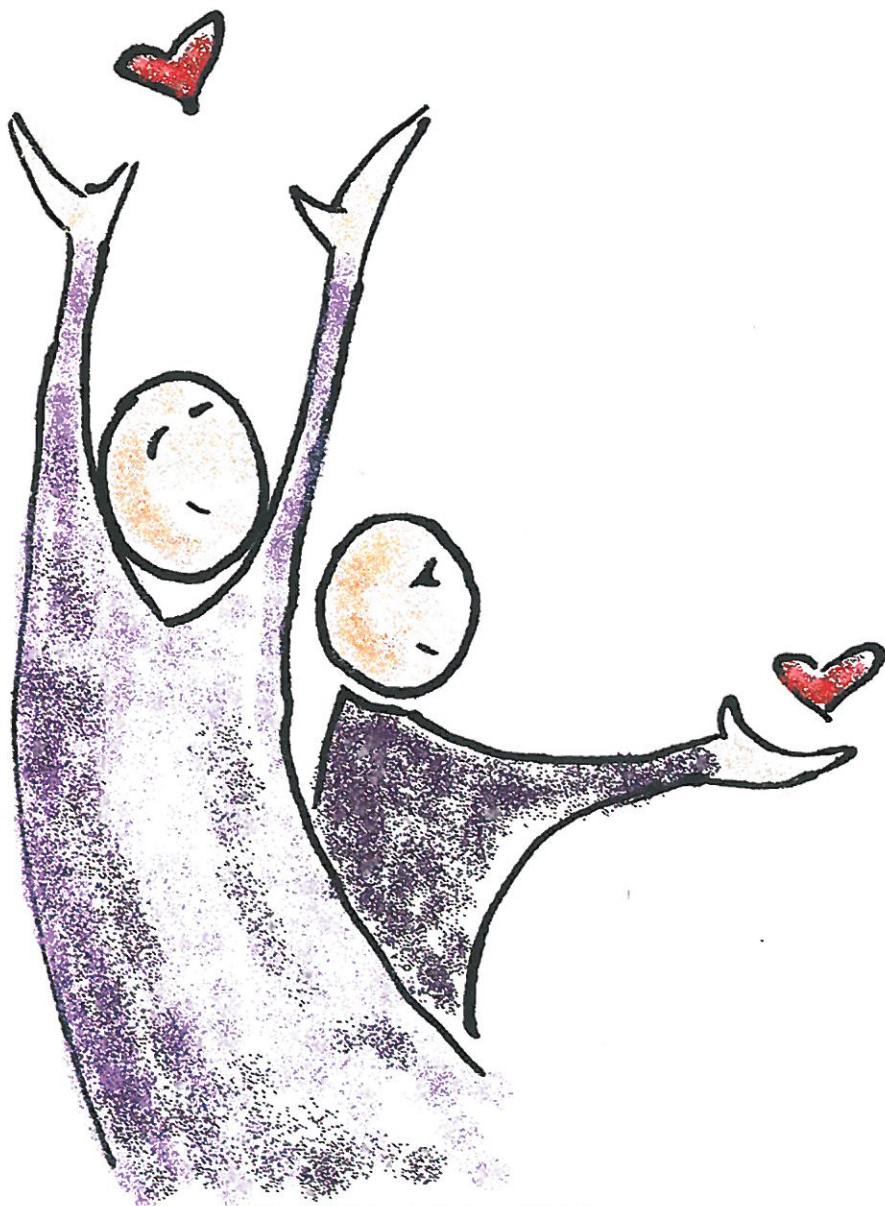
Det frivillige diakonale arbejde er lige at gå til, for det står og falder alene med engagementet.

Der hvor det er til stede, og der hvor ordet bliver hørt, der kommer de diakonale initiativer af sig selv. På en betingelse: At der ikke bliver lagt hindringer i vejen og stillet krav om ensartet organisering og struktur. Og det kunne folkekirken jo ikke drømme om...

Og alt i mens det diakonale arbejde så blomstrer imellem hænderne på de unge voksne (og de vil faktisk gerne!), så kan de folkekirkelige prædikestole passende overveje, hvordan det bedst fortælles, at det slet ikke handler om, hvad man får ud af det!

Liv og tilværelse handler ikke om, hvad man får ud af det – men om hvad man bærer ind i det. Det handler om, hvad du og jeg bidrager med til det fælles liv.

Men det er selvfølgelig en helt anden historie – eller...?

Præsten kommer på dåbsbesøg hos den unge familie med det første barn. Snakken går, så længe den er om barnet og forældrene. Men den forstummer, da præsten forklarer dåbens betydning og fortæller, at den lille dreng i dåben bliver et Guds barn og møder Guds kærlighed, så han kan tro på syndernes forladelse og bevare håbet om evigt liv. Da præsten er færdig, stiller moren et interesseret spørgsmål: »Må vi fotografere ved dåben?«

Ritualet er sin egen verden

At man går fejl af hinanden i dåbsundervisningen såvel som i vielses-samtalen har flere årsager:

1. Dåbsritualet formidler ligesom andre ritualer en anden verden, som forældrene gerne vil have del i.

Ritualet skal til for at formidle nogle guddommelige løfter fra

RITUALET

Af Bent R. Arendt, sognepræst Skt. Johannes Kirke, Århus og stiftskonsulent i Århus Stift, e-mail: brar@km.dk

Guds verden, som kan bringe »noget andet« og bekræftende til livet i denne verden.

Det kan få betydning for, hvordan mennesker ser på deres egen verden, for eksempel at lille Gustav først rigtig er Gustav, når han er døbt, eller at den døde først anses for rigtig død efter begravelsen.

2. Først var dåben, så kom dåbsteologien og dens forklaringer. Derfor giver deltagelsen, og dét, de unge familier efterspørger i rituallet, mere delagtighed end mange forklaringer.

Et ofte forkæret ønske om fotografering kan meget vel udtrykke et behov for delagtighed. Jeg er »med« i det, når jeg har mit billede af det.

3. Rituallet »sker«, og der »sker« noget i rituallets formidling.

Dåbsforældre kan fortælle, at kolikken holdt op efter dåben, og dåben ved kuvøsen kan sætte en

anden sammenhæng ind i en fortvivlet situation, der efterfølgende åbner for en samtale med de forældre, som måske ellers ikke har været til at nå hverken for præst, sygeplejerske eller læge.

4. Rituallet er det samme, selvom ritualændringer kan ændre fokus.

Fortolkningen skifter derimod, afhængigt af de forskellige forestillingsverdener og livsvilkår.

Eftersom dåben knytter sig til menneskers liv, er der i grunden lige så mange fortolkninger, som der er liv. Synes præsten, han skal levere bestemte formuleringer, kan han meget vel spærre ritualtilegnelsen ude.

5. En ritualforklaring skal på én gang anerkende rituallets egen verden og samtidig bryde ud af den for at skabe en åbning for den, der søger rituallet.

Hvis den kirkelige forklaring forbliver i sit eget rum, bliver den

tautologisk og uvedkommende. Der er således intet forklaret ved blot at sige, at barnet bliver »Guds barn« i dåben.

Dåbsformidling

Dåbsoplæring har altid fulgt med dåben, og det skal den også.

Hvis ritualdeltagelse rummer et ønske om delagtighed i Guds løfter til det liv, men har i sin varetægt, kan undervisningen foregå:

a. Som formidling af tilknytningspunkter i det konkrete liv – og b. Som sproglig udlægning af betydningsladede ord i ritualet. Det kan ske direkte eller indirekte.

Nedenfor nogle eksempler, af pladsmangel her holdt i korte, abstrakte formuleringer, overfor forældre mere udviklet og konkretiseret:

1. Barnet er født med forventning om liv og imødekommelse, hvad enten det skriger efter mad eller smiler henført.

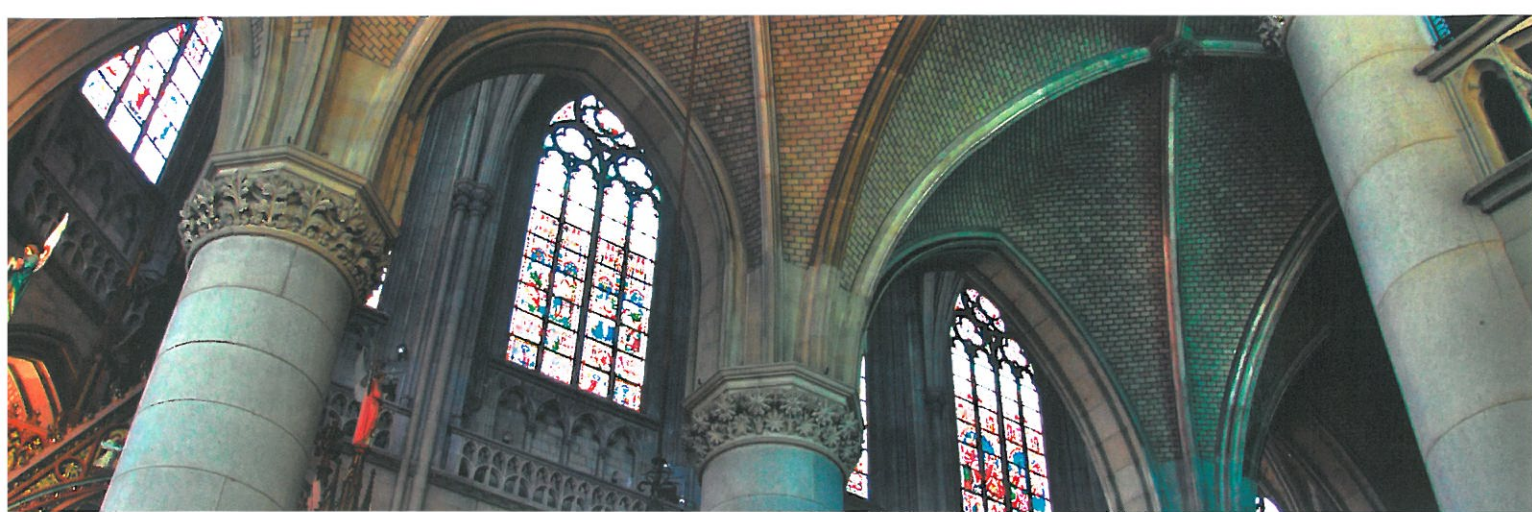
Det er det levende håb, som bliver bekræftet ved dåben: Barnet vil altid blive imødekommet i sit liv, også hvor mennesker ikke kan. Det fordrer en Gud, og kristendommen er løftet om Guds imødekommelse.

Når barnet »går ud« i sit liv, »går det ind« i det, som det lyder i dåbsvelsignelsen.

2. Barnet tror mere end noget andet menneske, for det tror på forældrene, at de sætter rammen om barnets liv og vil komme det i møde.

UNDERVISER

I kristendommen er tro = tro som kærlighed = kærlighed, der er kun forskel på rækkevidden af troen.

Tro er eksistentielt, en holdning til livet, hvor stillingtagen først kommer med distancen og forbeholdene overfor livet. Derfor er det oplagt at døbe det lille barn, som endnu tror uforbeholdent.

3. Kristendommen er en historisk religion, knyttet til et bestemt menneskes, Jesu historie i en bestemt historisk tid, for at gøre sin virkelighed gældende i ethvert menneskes historie til hver en tid.

Derfor må hver tid have sin tolkning af den samme historie uden at skulle overtage et bestemt, måske fortidigt verdensbillede.

4. Trosbekendelsen er en bekendelse og forklarer intet. Derfor må den udlægges i tilknytninger:

a. Djævelen omtales som en person, fordi det onde i kristendommen er begrænset til det personlige: Hvad mennesker gør, selvom det onde meget vel kan få selvstændig magt over mennesker.

b. Gud som himlens og jordens skaber er ikke en verdensforklaring,

men et løfte om, at vi får meget mere liv og mulighed givet, end vi selv kan skabe, ja, er i stand til at ødelægge.

Hele tiden bliver livet til for os, det er godt, og det hænger sammen, som i skabelsesmyten. Det ved man, når man har fået barn.

c. Jesus er Guds historie i menneskers liv. Derfor må vi hele tiden høre om ham for at tilegne os, hvad det vil sige, at Gud er gået ind i menneskers historie.

d. Som barnets åndedræt tilkendegav dets første, personlige liv udenfor moren, tilkendegiver helligånden Guds personlige åndedræt igennem barnets liv.

Kroppen og det kødelige, og hvad vi gør ved kroppen, har her lige så stor betydning som det åndelige.

Hvis synd er alt det, vi gør, som gør livet til det, det ikke skal være, betyder Guds åndedræt, at der tilføres en mulighed for at forlade synden og række ud efter andet liv.

I kristendommen påstår man, at den mulighed altid er til stede, i al evighed, selv i døden, som det kommer til udtryk i kødets opstandelse.

Dét løfte får barnet i dåben. Det kan ethvert menneske så forholde

sig frit til at tro eller lade være. Men muligheden er der i det konkrete liv, sådan som man altid bruger konkrete elementer i alle kirkens ritualer.

Vand ved dåben er det mest enkle symbol på liv.

Ved at forklare ritualet således punkt for punkt bliver der samtidig sagt en del om kristendommen og troen.

Der kan siges meget om andre elementer, for eksempel om Fadervor. Formaninger og påbud har dog næppe autoritet.¹

Vielsens bekræftelse

Meget af det, der gælder for dåbsritualet, kan man også sige om vielsens betydning for det unge par, der ønsker bekræftelse eller (ind)vielse af deres parforhold.

Rammen er en anden, end da ritualet blev til. For eksempel at parret vies, når de finder tiden moden, ikke for at flytte sammen. Men indholdet er det samme som hidtil, nemlig en formidling af løfter fra en anden verden til bekræftelse af livet i denne verden eller en overgang mellem Guds og menneskers kærlighed.

¹ Tilsvarende er der fortrinsvis betoning af fællesskab og delagtighed i min faddertale:

I faddere og forældre! I har nu været vidne til, at [] er blevet døbt i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, som vor Herre Jesus Kristus forkyndte det. Jesus har sagt, at hvor to eller tre er forsamlet i hans navn, dér vil han også selv være til stede.

Således er I med til at opbygge et fællesskab, hvori Gud kan give sig til kende.

I skal vide, hvad I skylder det barn, I som faddere og forældre er med i fællesskabet om: Bed for ham og tænk på ham, vis ham jeres kærlighed og gå foran ham som et godt eksempel, så han altid må føle sig som en del af det menneskelige fællesskab, Gud vil.

Ligesom I nu har været vidne til dåben her, således skal I have omsorg for, at [] må vokse op i den kristne tro, så han altid må blive hos Jesus Kristus, ligesom Jesus i dag har taget [] i sin favn og velsignet ham i dåben. Gud velsigne jer til denne opgave! Fred være med jer!

Til forskel fra dåbsbarnet har parret en livshistorie og erfaring med sig, som er væsentligere for deres liv sammen, end hvad der overgår dem ved vielsen.

Derfor kan man lægge vægt på: 1. Forholdet til den givne kærlighed, der overgår dem – og 2. Forpligtelsen i tilspørgslen, deres eget ansvar.

1. For at skabe forståelse for kærlighedens givne karakter, kan man spørge, hvad der har bragt parret sammen, og hvad de ser i hinanden.

Dermed gøres det klart, at kærligheden kommer til dem et andet sted fra, og at kærligheden får dem til at se noget i hinanden, som ingen andre kan se, og som bringer dem ud af deres egne cirkler.

Det vil kærligheden vedblive med at gøre, for eksempel når de kører fast i skænderi og skuffelse, og noget andet kommer og bringer dem ud af det, de ikke selv kan komme fri af.

I kristendommen kaldes de egne, fastlåste cirkler for synd, og det, der bryder hul i dem med noget andet, er tilgivelsen eller Guds mulighed.

Det svarer til, at de tilgiver hinanden og rækker ud efter andre muligheder af kærlighed til hinanden.

De ved af erfaring, hvordan kærligheden er deres samlivs ressource, for alt i menneskers liv har brug for andre ressourcer – af sig selv er energien konstant, jævnfør Einstein.

Også kærligheden har brug for en ressource eller kilde. Det er Gud, siger man i kristendommen, og derfor giver det god mening at få (ind) viet et parforhold i kirken.

2. For at give plads for, at den givne kærlighed kan komme til de elskende, må de gøre noget, ikke en hel masse, blot forpligte sig og føle sig forpligtet på hinanden.

Derfor bliver de spurgt, om de vil deres forhold, vil hinanden, vil den andens liv – »Vil du have...«. Og de

skal stå åbent ved det på samme måde, som de skal stå åbent ved deres eget liv overfor hinanden.

Hvor man ved dåben spørger til det, man forudsætter: »Tror du...« spørger man i vielsesritualet til det, man hver dag i et parforhold må beslutte sig for.

»Vil du have...« spørger man også om på rådhuset, men i kirken er det også et spørgsmål om dit liv.

Derfor følger den yderligere tilspørgsel: »Vil du elske:« Giv plads for kærligheden, din, den andens, og den tredje imellem jer; »og ære:« Respekter den anden og den andens liv og livsudfoldelse, såvel som du selv har krav på respekt; »leve med i medgang og modgang, i hvad lykke Gud den almægtige vil tilskikke jer«.

Lykken er ikke medgang, men at kunne leve i medgang og modgang i tillid til, at der ikke overgår én mere, end godt er, hvor slemt livet end nogle gange kan se ud; »således som en ægtemand bør leve med sin ægtehustru«.

Der er altid et: »Du bør« i kristendommen, som du sandsynligvis ikke kan leve op til, men som alligevel råder for dig, ikke som et uopnåeligt mål, men som en virkelighed, der kan sætte sig igennem; »indtil døden skiller jer ad«.

Altså ikke ud over dine grænser, så du også for mulighed for at sætte dine grænser.

Det er i dit begrænsede liv, den uendelige kærlighed kan udfolde sig.

Håndslaget ved vielsen er det konkrete element i rituallet.

Formuleringen: »Eftersom I allerede har lovet at leve sammen i ægteskab« matcher det allerede etablerede samliv, og »forkyndelsen af at være ægtefolk« fortæller også, at parret nu er Guds udvalgte og velsignede til at fuldbyrde kærlighedens virkelighed blandt mennesker i deres konkrete liv.

Ved en sådan udlægning af rituallets tilspørgsel er der sagt noget væsentligt om Gud som livets og kærlighedens kilde, svarende til de elskendes egen erfaring, og samtidig sagt noget om, hvad det vil sige at leve overfor Gud, hvor eksplicit man så end vil gøre undervisningen.

Forkyndelse undervisning

Af Birgitte Kvist Poulsen, studenterpræst Københavns
Universitet Amager og sognepræst Hans Tausens
Kirke, Islands Brygges sogn, e-mail: bk@hum.ku.dk

Gud og hans virkninger i livet og hverdagen bliver til stort set hvad som helst, fordi de unge mennesker ikke længere har et oplagt sted at henvende sig med deres religiøse overvejelser.

Som studenterpræst møder jeg dagligt mange forskellige unge mennesker. En del af dem har jeg samtaler med, for det er heller ikke i vores tid specielt let at være ung. I sagens natur er samtalerne forskellige.

Alligevel er der en vis lighed – i hvert fald når man betragter dem tematisk.

En grundstemning hos mange er ensomhedsfølelsen, og paradoksalt nok bliver den ofte tydelig, når den studerende møder universitetets allerede eksisterende fællesskab.

Det hænger sammen med mange ting, bl.a. med alderen, at man flytter hjemmefra og skal klare sig selv, og det hænger sammen med ønsket om at leve op til studiemiljøets ambitioner og studiepolitikens krav.

På den måde ligger der massive forventninger, både omgivelsernes og egne, på det unge menneskes skuldre.

Konfirmander på vej

De allerfleste unge, som jeg møder, har et gudsforhold.

Mange har imidlertid gået meget alene med deres forhold til Gud, og ikke siden konfirmationsalderens forvirrede og ofte fjantede tilgang til "Gud og dem" har de diskuteret deres tro på og opfattelse af Gud.

Det giver nogle meget interessante samtaler, men også krævende. For en forholdsvis stor del af de studerende har meget faste opfattelser af Gud, og meget ofte er det den gammeltestamentlige Jahve-Gud, der dominerer og giver løn som forskyldt!

Derfor læner gudsforholdet sig ofte meget tæt op ad et fatalistisk syn på verden og tilværelsen.

Jeg tror ikke, det er konfirmationsundervisningen, som for alvor slår igennem, når det unge menneske forlader barndomshjemmet – hvis det var det, så står det desværre rigtig skidt til rundt omkring i det ganske land!

Jeg tror derimod, at det er en blanding af det unge menneskes individuelle baggrund, opvækst, og så det forhold, at diskussionen og dialogen omkring

De allerfleste unge, som jeg møder, har et gudsforhold.

Mange har imidlertid gået meget alene med deres forhold til Gud, og ikke siden konfirmationsalderens forvirrede og ofte fjantede tilgang til »Gud og dem« har de diskuteret deres tro på og opfattelse af Gud.

tro og kristendom simpelthen ophører fra og med konfirmationsdagen.

Gud og hans virkninger i livet og hverdagen bliver til stort set hvad som helst, fordi de unge mennesker ikke længere har et oplagt sted at henvende sig med deres religiøse overvejelser.

Det er rigtigt, at konfirmander og teenagere i det hel taget befinder sig i en vanskelig periode af livet, men det er ikke rigtigt, at man ikke kan tale med dem – og slet ikke om eksistentielle forhold som liv og død, tro og tvivl.

Livsvilkår i undervisningen

Som studenterpræst er jeg også tilknyttet en sognekirke, Hans Tausens kirke på Islands Brygge. Her har jeg etableret et samarbejde med mine to kollegaer omkring konfirmationsundervisningen.

Det betyder, at jeg i begyndelsen af konfirmandernes undervisningsforløb kommer forbi og fortæller om muligheden for senere i livet at bruge for eksempel en studenterpræst.

Naturligvis er det ikke alle, der husker min lille gæsteoptræden, men nogle gør, og det er tydeligt, at det gør indtryk, når jeg for eksempel fortæller om nogle af de samtaler, jeg har.

Det er ikke svært at forbinde temaerne med konfirmandernes hverdag, for mange af dem, jeg taler med på universitetet, er også skilsmissebørn, er stadig kede af det, fordi de blev mobbet i skolen, er børn af alkoholikere, har mistet en forælder osv.

På den måde indgår jeg i konfirmationsundervisningen ved at pege på nogle af livets grundvilkår, og ved samme lejlighed peger jeg på præsten som en person og kristendommen som en trosmulighed, som de unge mennesker har mulighed for at slå følge med længere ind i tilværelsen.

I den sammenhæng har jeg også god erfaring med at samarbejde med folkeskolens afgangsklasser og gymnasierne.

Samarbejdet har formet sig på den måde, at jeg har været inviteret ud til klassen i mindst to lektioner, hvor vi diskuterer tro og tvivl, liv og død, og helt specifikke spørgsmål som for eksempel: »Hvem er Helligånden?«.

Efterfølgende er den respektive klasse blevet inviteret til en af Studentermenighedens temagudstjenester, hvor det efterfølgende foredrag/debat gerne lægger sig i forlængelse af klassens egne undervisningstemaer.

Undervisning som dialog

Den måde, jeg underviser i kristendom, er altså udpræget dialogisk og har et tydeligt eksistentielt afsæt.

Derfor prioriterer jeg i høj grad samspillet mellem teori og praksis, hvor sidstnævnte forstås som samtale rum.

På den måde sammenholder jeg metode og didaktik, hvilket i sig selv ikke er spor nyt. Allerede Luther gjorde noget tilsvarende. Det kommer helt konkret til udtryk i hans katekismer, når man altså ikke opfatter »spørgsmål/svar«-opbygningen som en konkurrence om evner i paratviden!

Den dialogiske undervisningsform gør sig også gældende for de studiekredse, jeg afholder på universitet.

Temaerne er som regel affødt af de studerendes ønsker, men det er min erfaring, at studiekredsen ikke må være for bredt anlagt. For eksempel har jeg et par gange forsøgt at holde studiekreds om »kristendommen« efter ønske, men ingen studerende dukkede op!

Derimod er det en stor fordel, at udbyde undervisningen/studiekredsen med navns nævnelse af en eller flere store tænkere, for eksempel Kierkegaard og Hegel, og via deres tænkning formidle kristendommens grundbegreber og trosforestillinger.

De unge er meget fokuserede og også ofte presede, så viser der sig nogle udbud og tilbud, som ser godt ud på cv'et, ja så får disse større opmærksomhed end andre.

Overvejelser over og krav til undervisningen

Da målgruppen for undervisningen er studerende ved Københavns Universitet og andre højere læreranstalter, står jeg overfor en potentiel konflikt, fordi studiekredsen retter sig mod studerende af alle slags.

Det betyder, at der også er tale om en mangfoldighed af konfessionel identitet eller mangel på samme.

Og fordi jeg netop er præst, er udgangspunktet for min undervisning bundet af et konfessionelt trosindhold, og det kan give anledning til konflikt mellem »afsender og modtager«.

Derfor ser jeg det heller ikke som min opgave at forkynde det kristne trosindhold men derimod at oplyse om og formidle, hvad der ligger i de specifikt jødisk-kristne forestillinger som for eksempel arvesynd, syndefald, nåde, tilgivelse, forsoning osv.

Hensigten med undervisningen er overordnet set at skabe en fortrolighed med det kristne gudsbegreb.

Indimellem lykkes det at samle studerende, der også ønsker undervisning i og diskussion af for eksempel dåb og nadver, men jeg betoner altid undervisningens oplysende, forklarende og uddybende karakter.

Det betyder, som sagt, at dialogen står i forreste række sammen med en kritisk dimension, der giver plads til den indrømmelse, at Bibelen bestandigt må prøves i lyset af de spørgsmål, der dukker op i samtiden.

Derfor vægter jeg også den afgørende pointe, at udgangspunktet for en vellykket dialog kræver underviserens bevidsthed om sig selv som »holdleder«.

Kristendommen er fra begyndelsen overleveret mundtligt fra menneske til menneske, og på den baggrund er det vigtigt at fastholde, at den ikke findes udenfor den menneskelige fortolkning – heller ikke underviserens.

Af samme grund opfatter jeg undervisningen som en proces, samtidig med at dens karakter af oplysning fastholdes. Derved skulle læringsprocessen gerne undgå at blive til en ren vidensmæssig overførsel af information. Denne »fare« imødegås også af de studerendes almene nysgerrighed, som man med fordel kan drage nytte af i forsøget på at formidle kristendom.

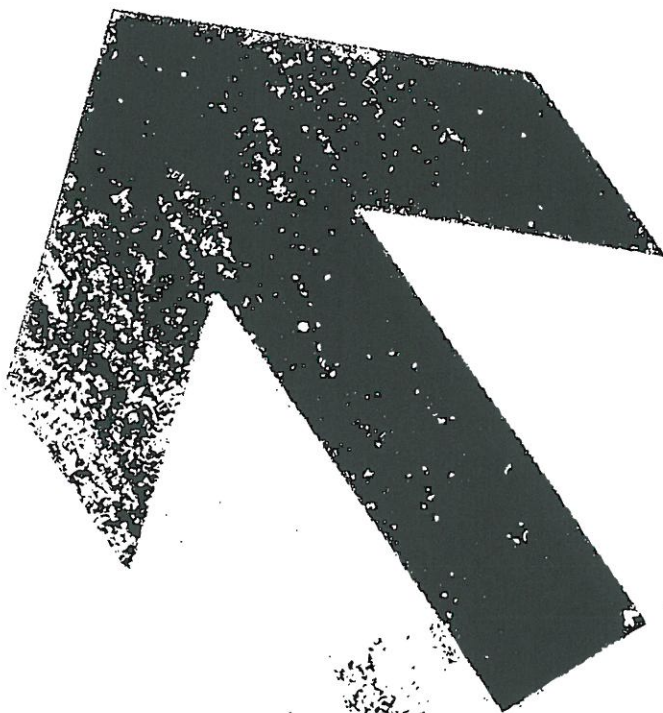
Studentergudstjenester: Forkyndelse og undervisning

Som studenterpæst ser jeg det altså nødvendigt klart at skelne mellem lære og forkyndelse, mellem troens videns-indhold og troens kunnens-indhold (eller mellem passivitet og aktivitet), for nu at spille på Kierkegaards skelnen mellem videns- og kunnens-meddelelse. I en moderne, sekulariseret verden gælder det – i mine øjne – for enhver, der underviser i kristendom.

Den forkyndende virksomhed er der plads til ved Studentermenighedens kirkelige arrangementer. Disse indledes altid af en temagudstjeneste, hvor jeg som regel er prædikant, men hvor de studerende hjælper til ved altergang og oplæsning.

De studerende vælger temaerne for gudstjenesterne for et semester af gangen, og gudstjenesterne følges af foredrag, debat og indimellem udflugter.

På programplanlægningsmøderne, der er åbne for alle studerende på universitetet og de højere læreranstalter, herunder mellemlange uddannelser, kan enhver

komme med ønsker til foredrag, debatter, studieture og -kredse.

På demokratisk vis udvælges et passende antal arrangementer per semester. Tema- eller studentergudstjenesterne »tvinger« mig – både som præst og underviser – derfor også til at sætte mig ind i områder, som jeg umiddelbart ikke har det store kendskab til. Dette sker gerne i et samarbejde med den eller de studerende, som har ønsket emnet.

Videre arbejde med de unge på vej

Jeg har allerede nævnt muligheden af et fortsat samarbejde med folkeskolen i afgangsklasserne, hvor der følges op på konfirmationsundervisningen og samtidig peges på, at de unge også fremover har en præst tilknyttet de forskellige uddannelsesinstitutioner.

Desuden har jeg gjort opmærksom på samarbejdet med gymnasierne.

Jeg har også talt om »andre højere læreanstalter«, og herunder mener jeg for eksempel kreative uddannelser, seminarier og professionshøjskoler.

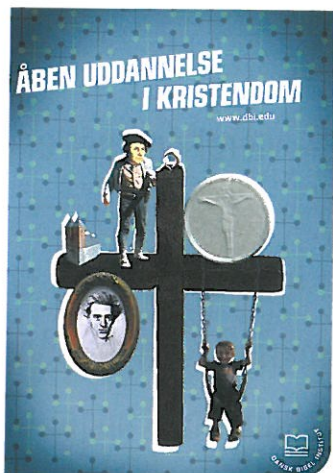
I mine øjne er det oplagt at etablere et samarbejde med seminariernes undervisere i kristendom. De er som regel dygtige teologer, men jeg forestiller mig, at det må være frugtbart også at kunne inddrage praksissiden i form af kirkerummet og gudstjenesten. På samme måde kunne det være frugtbart at arrangere foredrag eller lignende, der understøtter et allerede eksisterende undervisningsforløb og miljø.

En gensidig frugtbar udveksling kan også etableres med professionshøjskolerne i form af undervisningsforløb. Her kan præsten indgå som fagmand eller –kvinde med sin konkrete og erfaringsnære ekspertise i forhold til eksistentielle oplevelser af håbløshed, fortvivlelse, sorg – og det modsatte, nemlig glæde, håb og lykkefølelse.

Den teoretiske undervisning får dermed liv og sjæl og ikke mindst en solid forankring i en fælles etik.

ÅBEN UDDANNELSE I KRISTENDOM

Undervisning af børn, unge og voksne rummer store udfordringer til ansatte og frivillige i kirken og i kristne organisationer. Der er behov for fortsat faglig og pædagogisk dygtiggørelse på alle niveauer.

Dansk Bibel-Institut i København (DBI) udbyder fag inden for følgende områder:

- Klassiske kristendomsfag
- Religions- og livssynsfag
- Kultur- og missionsfag
- Fag om Børn, unge og kristendom

FAGLIG OG PÆDAGOGISK INSPIRATION

Du kan tage ét fag, flere fag eller et helt års studium. Gennem eksamen opnås internationalt anerkendte ECTS-points.

Se mere om uddannelsen på www.dbi.edu, under Undervisning.

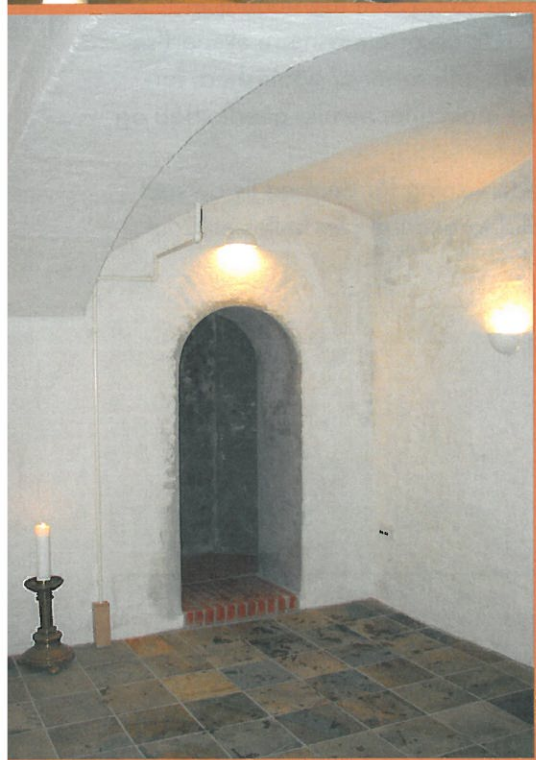

Dansk Bibel-Institut

Frederiksborggade 1 B 1 · 1360 København K · Tlf. 3313 5500 · dbi@dbi.edu

Foto: Jens Anker Tvedebrink

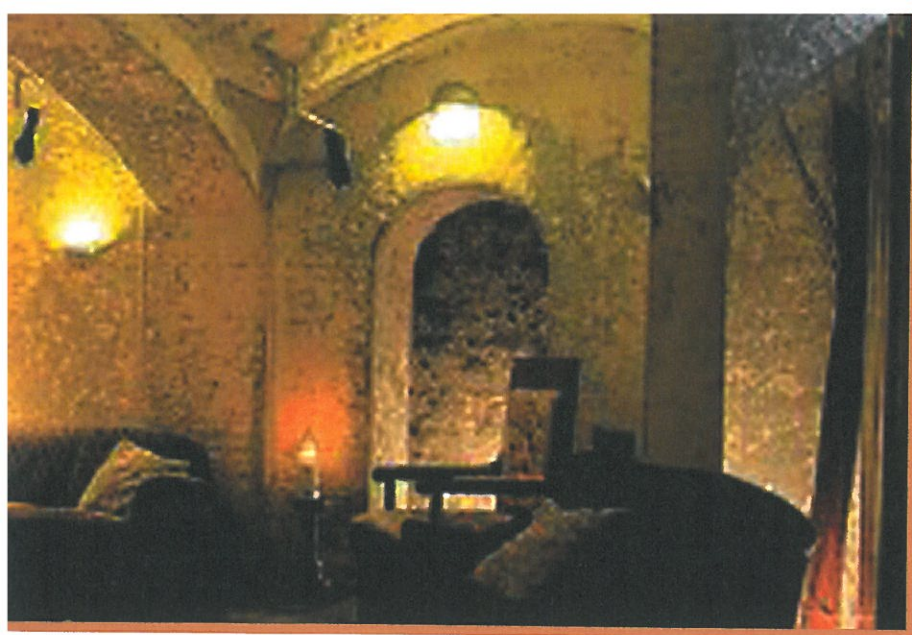
KRYPTEN — IKKE SÅ KRYPTISK ENDDA!

Af Anette Kortegaard, sognepræst ved Silkeborg Kirke, e-mail: anette_kortegaard@mail.tele.dk

I Silkeborg sogn har vi — som mange andre sogne i Danmark — været optaget af »at gøre noget for de unge«.

Vi har holdt adskillige ungdomskonferencer for overhovedet at indkredse, hvem de unge er og hørt om mange forskellige gode initiativer rundt omkring i landet. Men samtidig har det været svært at finde de vise sten og komme i gang med noget nyt. Måske kommer man først i gang, når man erkender, at »de unge« er mindst lige så mangfoldige som alle andre og at det derfor er vigtigt at have mange forskellige tilbud og tilgange — først og fremmest noget man selv har lyst til at være en del af!

Hvem er vi og hvad vil vi?

I mit arbejde som præst har jeg været optaget af at nå »de unge« og har i tidens løb afprøvet mange forskellige gudstjenesteformer, og det mener jeg fortsat er vigtigt. For det er vigtigt at unge også tilbydes et gudstjeneste-fællesskab og gerne en form, som de selv har indflydelse på.

Samtidig oplevede jeg også, at en del unge i forbindelse med opgaveskrivning, undervisning osv. kontaktede mig, for at drøfte forskellige emner. Det blev ofte nogle gode stunder og spændende drøftelser ikke mindst fordi det var emner og spørgsmål, som tog udgangspunkt i deres egne erfaringer og havde betydning for dem. Og disse møder gav mig mod til at bevæge mig ned af prædikestolen og lægge manuskriptet fra mig og møde dem, som den jeg er og med det jeg har i rygsækken.

Det blev starten på Krypten – et samtaleforum for unge, som foregår i krypten under Silkeborg Kirke en aften om måneden kl. 19-21.30.

I Krypten

- går vi under kirken og i dybden
- stiller små og store spørgsmål
- udveksler tanker og meninger
- sætter selv dagsordnen
- får præsten ned fra prædikestolen

Hvem har vi kontakt til?

I Silkeborg Kirke er vi så privilegerede at have meget dygtige organister og et vidtforgrenet korarbejde for børn og unge. Derfor var det oplagt at knytte til ved ungdomskoret, hvoraf de fleste er mellem 16-22 år og går på en ungdomsuddannelse.

En gruppe fra koret har været med – nogle ofte, andre bare enkelt gang, men så har nogen taget nogle andre med sådan at der altid har været en flok – stor eller lille. Og det gode ved den type arrangementer er, at det ikke står eller falder med om der er få eller mange.

Tit har jeg oplevet, at når vi bare var nogle få, var der nogle andre der kom på banen – og måske med noget mere personligt som egnede sig bedst til en lille gruppe.

Min erfaring har været, at løbesedler og programmer ikke nytter så vældig meget, men at det er de unges egne kontakter som er vigtige og at en sms dagen før eller på dagen har større betydning.

Det har sjældent været den samme gruppe, der har været der hver gang, men min oplevelse er, at det har haft betydning også for de, som kun har været der nogle få gange – og måske efterladt et indtryk af kirken, som et sted man kan komme og snakke – hvis man har brug for det!

I krypten

Lyset er dæmpet og der er stearinlys på bordene. Stolene er godt polstrede og bærer præg af slid. Der er skrammer på kaffebordet og det er vigtigt at det hele ikke er for pænt, men at der er plads til at smække benene op og tage et tæppe omkring sig.

Som regel begynder vi med at lave kaffe og te sammen, sætte kopper på bordet og snakke lidt om, hvad vi sådan lige er optaget af eller kommer fra.

Når vi sådan lige er kommet til stede og fået snakket os lidt ind på hinanden begynder vi med aftenens emne, som er valgt den foregående aften eller tidligere – og som én har lovet at sige lidt om, for at sætte samtalen i gang.

Og i den efterfølgende samtale er det tilladt at fortsætte ud af sin egen tangent!

På et tidspunkt er det så ordstyrerens opgave, at gå tilbage til udgangspunktet for at høre om der var flere synspunkter, der skulle frem eller om det er OK, at tage fat på et emne, som har vist sig hen ad vejen.

Og det gode ved den type samtale er, at præsten ikke er den, der sidder med svarene på alle de store spørgsmål, men lytter og byder ind undervejs – eller stiller nye spørgsmål.

Vi runder af, når det er passende – dog uden fadervor og salme – medmindre det er et ønske fra deltagerne.

Det er vigtigt at alle kan være med hele vejen uden at noget skal presses ned over hovedet, for behøver ikke at være erklæret kristen for at være med.

Nogle unges eftertanker

I en samtale med journalist Susanne Niskanen fra Midtjyllands Avis fortæller nogle af de unge om deres oplevelse af kryptsamtalerne:

Anna (19): Samtalerne her i krypten giver mig rigtig meget. Der er sådan en ærlighed. Jeg bliver hele tiden udfordret på mine meninger, men aldrig på en aggressiv måde.

Jeg har virkelig lært, at mennesker godt kan have en anden holdning til tingene end mig selv, men at deres synspunkter stadig er værd at lytte til og blive klogere af.

Mathias (22): her er det helt legalt at bruge den empati, som vi alle har, men ofte er nødt til at distancere os fra i hverdagen for ikke at falde helt fra hinanden.

Vi kan være åbne og det er dejligt at slippe for at holde skjoldet oppe for at beskytte sig selv. Det giver en forståelse af, at vi alle er mennesker inde bag facaden. Den erkendelse giver en indre ro.

Claus (22): Jeg går næsten altid herfra mere selvsikker og med en oplevelse af at være accepteret som den, jeg er.

Nærmest tabu

Og hvad bliver der så talt om i krypten?

Det er samtaler om livets mening og opståen, om samfund og etik, om tro og tvivl og meget mere.

Intet er for stort – og intet er for småt.

I begyndelsen var de unge ikke meget for at tale med andre om, at de kom i krypten.

Anna: Det er nærmest tabu, at sige højt, at man kommer her, eller at man tror på Gud. Folk synes det er virkelig mærkeligt.

Nadia (19): Jeg var også noget skeptisk. Jeg troede nærmest det var en slags kristen sekt, og sådan lidt suspikt.

Men her er plads til mange meninger, og man lærer at sætte andre før sig selv og spørge »Hvad mener du?« og »kan jeg lære noget af det?«

Nadia og Mathias har begge erfaringer fra politiske fællesskaber, hvor tonen og kulturen er en anden.

Nadia: Tonen bliver let meget hård og regid, og det gælder om at vinde alle diskussioner på ord og argumenter.

Mathias: Jeg er typen, der stiller spørgsmål til alt og kan argumentere og diskutere i det uendelige. Men samtalerne her handler ikke om udenrigspolitik eller storkapital, men om almen menneskelige, eksistentielle ting, og hvad det vil sige at være menneske. Denne slags samtaler binder sådan en som mig til jorden.

Krypten er et lille eksempel på, at det ikke behøver at være så kryptisk at have med unge at gøre, men at det gælder om at finde forskellige indgange, hvor det er muligt at møde unge.

Liselund Seminar

11.-13. april
2010

Forestillinger -
kirken som scene
& scenen som kirke

Hvordan er det egentlig, at teateret og kirken forholder sig til hinanden?

I begge rum kan der forkyndes og spilles teater.
Men hvad ville mon ske hvis man lod en skuespiller
spille præst søndag morgen i kirken?

Eller lod præsten prædike på scenen lørdag aften?
Hvornår er det forkyndelse og hvornår er det teater?

Vi vil på årets seminar undersøge om kirken og teateret på no-
gen måde er beslægtet, og hvorfor de er så draget af hinanden.

Gå på Liselunds hjemmeside for online tilmelding og yderligere
oplysninger om årets seminar. www.liselund.dk.

KLIK IND PÅ WWW.UNITASFORLAG.DK OG SE
ALLE DE GODE UDSALGSTILBUD

FORÅRS BOGUDSALG

FRIT VALG
99,-
PR. STK.

FRIT VALG
49,-
PR. STK.

FRIT VALG
29,-
PR. STK.

FRIT VALG
79,-
PR. STK.

Unitas forlag

Aros Forlag

Søndag på Nørrebro

– ET MØDE MED VALGMENIGHED I
KØBENHAVN OG BRORSONS KIRKE

Den er en søndag morgen i februar, jeg har sat mig op på min cykel for at køre til Nørrebro. Mens jeg kører gennem byen falder sneen langsomt, og jeg følges på vej af kirkeklokkerne, som kalder til gudstjeneste fra byens mange kirker.

Af Helle Marie Danielsen, cand.pæd. i religion. Lærer på
Diakonissens Kirkelige Uddannelser, e-mail: hmda@diakonissen.dk

Grilldag i Nørrebroparken
med valgmenigheden

Men netop denne søndag er det ikke en af Københavns mange flotte kirkebygninger, der er mit mål. Derimod har jeg kurs mod det gamle jernstøberi på Nørrebro, som i 2001 blevet lavet om til Empire bio – en af byens bedste biografer. Jeg er på vej til gudstjeneste i biografen.

Valgmenigheden i København

Jeg er blevet sendt ud i København med den opgave at finde ud af, hvordan man laver kirke for de unge voksne. Netop derfor er jeg endt i Empire bio, hvor en af Københavns nyeste kirker holder gudstjeneste hver anden søndag.

Valgmenigheden i København eller Byens Valgmenighed, som de arbejder på at komme til at hedde, har eksisteret i ca. 1½ år. Valgmenighed i København er et rodskud af Århus Valgmenighed, der siden sin start i 1989 er vokset stærkt og i dag tæller over 400 medlemmer.

Både Århus Valgmenighed og Valgmenigheden i København er en del af den danske folkekirke og begge er med i netværket DanskOase. Kendetegnende for begge kirker er at de især tiltrækker unge mennesker.

Biografen er kirken

I døren til biografen står to unge og byder velkommen, og igen ved døren ind til sal 1, hvor gudstjenesten skal foregå, er der folk, der tager imod.

Jeg går ind og falder ned i et blødt biografsæde på en af de bagerste rækker, mens jeg undrer mig over, at jeg slet ikke oplever den samme usikkerhed, som jeg ellers plejer at opleve, når jeg er alene i nye sammenhænge.

Men det her jo heller ikke nyt for mig. Jeg har ofte været i biografen

og har mange gode minder herfra. Jeg ved hvordan man gebærder sig i biografens mørke rum, og antydningen i luften af popcorn og cola er genkendelig. Her kan jeg godt lide at være.

Mens jeg lader stolens bløde velour omslutte mig og ser op på biograflærredet, hvor tiden til gudstjenesten tælles ned, kommer jeg til at tænke på, hvor anderledes dette er fra søndagen før, hvor jeg var til gudstjeneste i en anden kirke på Nørrebro, Brorsons Kirke.

Brorsons Kirke

Brorsons kirke er en typisk kirkefondskirke, som er bygget i begyndelsen af sidste århundrede. Siden 1998 har kirken fungeret som børne- og ungdomskirke.

Denne søndag holder kirken sin månedlige *Bøn&Brunch* – der består af to dele, først en gudstjeneste i kirkerummet og derefter en brunch i kirkens krypt.

Jeg er lidt forsinket, og da jeg ankommer til kirken til tonerne ad de sidste bedeslag, er der kø helt ud på Rantzausgade.

Under præludiet kommer vi langsomt ind i kirken og der bliver fundet plads til os alle sammen.

Man forventer at komme ind i et klassisk kirkerum med kirkebænke og orgelmusik, men i stedet mødes man af behagelig rytmisk kirke-musik og selve rummet tager imod med varme og velkommenhed.

Det gamle alter har fået lov at blive i Brorsons kirke, selvom det ikke bliver brugt. I stedet har man bygget et mobilt alter, som denne dag står midt i kirkerummet omgivet af Nana Ditzel stole.

Stolene er placeret så menigheden kan se hinanden med alteret i centrum. På det ene hjørne af alteret står et smukt guldfad, der fungerer som døbefond. Kirkebandet, der har erstattet orgelmusikken, står i det ene hjørne af kirken.

En gudstjeneste nede på jorden og med hinanden

Gudstjeneste i Empire bio går i gang, der bliver budt velkommen til alle uanset religiøs overbevisning.

Peter Søndergaard, som er præst i valgmenigheden siger, at de har fire intentioner for gudstjenesten:

1. Gudstjeneste skal være opbyggende for de troende og gøre de ikke troende nysgerrige. I gudstjenesten handler det om at forme det kristne sprog, så menigheden kan tage det med og bruge det i deres hverdag. Desuden skal man kunne tage sine venner med til gudstjenesten uden at man behøver at kommentere, hvad som foregår undervejs.
2. Tydelig og inkluderende spiritualitet.
3. Når man kommer til kirken har man en forventning om at møde det åndelige. Man må gerne vise at man bliver berørt af for eksempel lovsange.
4. Kreativ, humoristisk og interaktiv.
5. Det er en værdi at folk griner – i latteren mødes vi, skaber fællesskab og slapper af.
6. Give indblik i kirkens netværk og hverdagsliv og danne bro til dette.

Peter Søndergaard

7. Her deler man ud af sine erfaringer og oplevelser i hverdagen.

Gudstjenesten var præget af en naturlig afslappethed. Nogle stod op med løftede hænder under salmer og lovsang, mens andre blev siddende i de bløde sæder med en kop kaffe i hånden.

Midt under gudstjenesten toner x-factor frem på lærredet. De tre dommer fra x-factor var meget professionelt klippet ind i en morsom video om to teologistuderende, der søgte optagelse i x-factor.

Det er tydeligt at mærke på stemningen, at indslaget var ventet, og noget man havde glædet sig til.

Hvad der overraskede mig, var, at Peter Søndergaards prædiken varede i over 30 minutter.

Flere af de unge jeg talte med fremhævede, at Peters prædiken var en af grundene til at de kom. Som Anders, 28 år og læge, udtrykte den: »Prædikerne udfordrer mig i mit liv, der, hvor jeg er, og går dybere.«

Peter Søndergaard havde også et par dage tidligere fortalt, at han altid er på jagt efter at få prædiken ned på jorden.

»Hvordan har det her vi læser i Bibelen betydning for mandag?«

Peter er heller ikke bange for at bruge sig selv i prædiken, for netop der lytter folk efter, mener han. De får derved spejlet deres egne problemer, og derved deler man vandringen med menigheden.

Kun to steder i gudstjenesten følger liturgien stramt ritualbogen, ved indstiftelsen af nadveren og ved velsignelsen. Resten af gudstjenesten har mere karakter af dagligsprog.

Gudstjeneste på cafe

Gudstjenesten gentages i næsten samme form om eftermiddagen, men da foregår det på en cafe tæt på Sankt Hans Torv.

Denne gudstjeneste, forklarer både præst og flere fra menigheden mig, har mere karakter af dialog

end gudstjeneste i biografen. Dette skyldes især rummenes indretning – i biografen sidder alle vendt med ansigtet mod lærredet, men på cafeen sidder man ved små borde rundt i lokalet, hvilket indbyder mere til samtale.

Gudstjeneste i øjenhøjde og med jazzede rytmer

I Brorsons Kirke oplevede jeg en mere stram liturgi.

Gudstjenesten var en højmesse med alle højmessens elementer. Men gudstjenesten fik sin egen karakter takket være rummets indretning og musikledsagelsen til salmerne.

I Brorsons Kirke har man ingen organist, i stedet har man ansat en musikmedarbejder, Esben Eyermand, der er uddannet ved det rytmiske musikkonservatorium.

Esben fungerer som kapelmester ved gudstjenesterne, og hans arrangementer af salmerne gør dem både sangbare og moderne uden at være poppet.

Denne lidt jazzede tilgang til salmerne gav også denne gudstjeneste en slags afslappethed. Og sammen med præsten Per Ramsdals uformelle tone følte jeg ligesom i bio-

grafrummet noget genkendeligt fra hverdagen. Her var lidt af samme stemning, som man møder på cafeerne, dog med en fornemmelse af noget højtideligt.

Også Per Ramsdals prædiken var i øjenhøjde – både fysisk og sprogligt. Per stod på gulvet blandt menigheden, og prædiken var både humoristisk, forklarende og med udgangspunkt i den hverdag vi kender udenfor kirken.

Her var det ikke duften af popcorn der mødte mig, men i løbet af gudstjenesten begyndte en behagelig duft af nystegt bacon at brede sig til kirkerummet. En duft som mindede os om, at nedenunder i krypten var ansatte og frivillige ved at tilberede brunch til os.

Valgmenighedens klynger

Et andet vigtigt fællesskab i valgmenigheden, som de også talte meget om til gudstjenesten, er Klyngerne.

En klynge er et mellemstort fællesskab, som mødes hver anden søndag.

Klyngerne er et sted, hvor alle betjener hinanden, og alle kaster det ind, som man har.

Bøn&Brunch, Brorsons

Kirken vægter disse fællesskaber og uddannelsen af fællesskabernes ledere.

Hver klynge har sin egenart, en er for børnefamilier, en anden vægter det diakonale arbejde, mens en tredje vægter diskussionen og debatten om troen.

Klyngerne og de endnu mindre enheder P4, der består af 4-8 personer er vigtige for både at gøre troen og ordet til en del af hverdagslivet, samt at være med til at sprede budskabet. Det beskrives fint i de fire praksisser, som P4 står for:

- Bibelen
- Bøn (Forbøn og Gud taler til os)
- Fællesskab (Dele gudsforhold)
- Mission (Åben om sin tro omkring sig)

Frivillige i Brorsons Kirke

En stor del af menigheden til Bøn&Brunch er engageret som frivillige i en eller flere af Brorsons Kirkes aktiviteter.

Mange er med i Rockgudstjenesterne, hvor der bygges en gudstjeneste op omkring musikken med et rockband, eller de er engageret i Chillchurch, Freestylegudstjenester, børnegudstjenester, gospelkor eller opbyg-

ning af deres nye børnekirke eller teenkirken.

Bøn&Brunch er den gudstjeneste, hvor de selv får fyldt på og inspiration til at gå videre i deres liv.

Hvem er det, som kommer i kirkerne?

De to menigheder ligner hinanden ved, at de henvender sig til det samme segment. Bevidste unge mennesker, som man lige så godt kunne finde på koncertstedet Vega eller hængende ud på byens cafeer.

Det er unge i alderen 20-30 år, mange af dem er studerende eller er lige blevet færdige med studierne.

Flere af dem er i gang med at stifte familie, hvad gudstjenesterne også er præget af.

Begge steder er der en afslappet tone, forældre af begge køn går under gudstjenesterne rundt med småbørn på armene, børn leger på trapperne, eller hvor der nu er plads.

Og begge kirker tilbyder børneaktiviteter under prædiken. Børnene er begge steder en naturlig del af gudstjenesten, og der taget højde for dem i gudstjenesterne.

Mit liv og kirkens liv

Begge steder ligger de personer, jeg har talt med, vægt på, at det er vigtigt, at man føler fællesskab med de andre, som kommer til gudstjenesten. At der er andre, som mig, jeg kan dele gudstjenesten med.

Musikken, prædiken, præsten og rummet betyder meget. Det betyder også meget, at det, som sker i kirken, kan relateres til deres hverdag, men det vigtigste er, at der findes ligesindede, som man kan dele gudstjenesten med.

Desuden er det vigtigt, at de også selv deltager aktivt i kirkens menighedsliv, og at de selv får lov at byde ind med deres egenskaber og erfaringer.

Det er ikke blot kirkens budskab der skal kunne bruges i mit liv, men mit liv skal også kunne bruges i kirkens liv.

DU KAN LÆSE MERE
OM DE TO KIRKER PÅ:
WWW.VALGMENIGHEDKBH.DK
WWW.BRORSONS.DK

B o g a n m

Tro din længsel mere end din fortvivlelse

Forlaget Alfa 2009, 170 sider
Af Heinrich Dickerhoff

Bogen er en samling af eventyr fra hele verden efterfulgt af korte refleksioner af kristen og almen menneskelig karakter samlet af den tyske teolog Heinrich Dickerhoff.

Eventyrerne er opdelt i tre hovedafsnit »Om fortryllelse og frelse«, »Om at finde sin egen vej« og til sidst »Om kampen mellem død og kærlighed«.

Det, der springer i øjnene på en H.C. Andersen læser, er den totale mangel af den verdensberømte digters eventyr. Forfatteren retter dog en tak til H.C. Andersen, fordi han hørte dem så meget som barn, at han ligefrem drømte om Den Lille Havfrue om natten.

Derimod er den norske eventyrdigter Asbjørnsen/Moe godt repræsenteret.

Den velkendte De Tre Bukke Bruse, som skulle til sæters og blive fede og trolden, der ikke ville blive god eller social. Den tier bare, da den største buk har givet den tæsk. Forfatteren påpeger, at trolde ikke er mennesker og at de ikke skal resocialiseres eller blive gode. De kan være et symbol på en holdning, der skal korrigeres og laves om på livets bro, hvor også de tre bukke måtte over på trods af den fæle trolde.

I det jødiske eventyr fra Afghanistan efter Dov Noy med de mange gentagelser af den fattige skomagers »I morgen er i morgen. Gud være velsignet for dagen i dag.« Udfra denne devise overlever han dagen og vejen i det skriftord at hver dag har nok i sin plage og du kan hverken lægge til eller trække fra ved at bekymre sig – lad Gud om det.

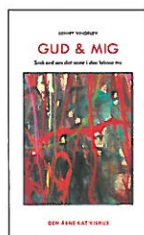
Det slutter godt og den fattige skomager bliver kongens rådgiver. Det er helt i tråd med den gammeltestamentlige visdomslitteratur og lignelserne i Det Nye Testamente. Det kan bruges umiddelbart i prædikensammenhæng uden alt for mange forviklinger og intellektuelle omregninger med ordene, at dagen er velsignet af Gud. Det står som det ovennævnte i samme afsnit »Om at finde sin vej«.

Afslutningsvis finder vi det smukke kinesiske eventyr »Den blå rose« ikke den blå planet. Rosen er hvid; men bliver blå i kærlighedens øjne. Øjet ser det det vil se eller under devisen, at kærligheden altid er sandhedssøgende. Der findes ingen blå roser; men kærlighed gør blind, så selvom spillemanden overrakte hende en hvid rose, så var den i hendes øje blå, fordi hun var forelsket og kun den, der bragte hende en blå rose, kunne blive

hendes ægtemand. Set gennem kærligheden øjne bliver messing til guld og hvidt til blåt og håbet lysegrønt.

Lad det være min ubetingede anbefaling til læsning af denne bog med Vor Herres øjne og gerne at genfortælle eventyrerne med egne ord – det bliver de oftest bedre af.

Agnes Haugaard

Gud & mig

– Små ord om det store i den kristne tro
Den åbne kat'kismus
Aros Underviser 2009, 144 sider
Af Benny Vindelev

Sognepræsten og kunstneren Benny Vindelev lader sine konfirmander komme til orde i en lille kat'kismus, der ikke er meget større end en iPhone.

Det første som faldt mig i øjnene, da jeg fik den lille bog om »små ord om det store i den kristne tro« i hånden, var de spændende og smukke illustrationer, der er i bogen.

Illustrationerne består af fotografier af forskellige kunstværker, lige fra glasmalerier til skulpturer af skrot. Alle kunstværker er udført af Benny Vindelevs konfirmander, og det er tydeligt, at en dygtig kunstner og underviser har vejledt i processen med at fremstille kunstværkerne. Hvis man er interesseret i at bruge billedkunst i konfirmandundervisningen, kan man få meget inspiration ved blot at blade rundt i den lille bog.

Bogen indeholder tre typer tekster. Hoveddelen er bogen består af konfirmanders tanker om kristendommen og bønner formuleret, samlet og redigeret af Benny Vindelev. Desuden præstens og kirkens kommentarer til de emner de behandler, samt bibelord, der passer til emnerne.

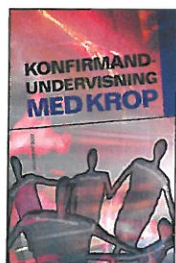
Bogen giver også mulighed for at den enkelte læser kan sætte sit eget præg på bogen, ved at der er gjort plads til, at man kan skrive sine egne tanker og refleksioner i bogen.

Den lille katekismus kommer rundt om de vigtigste emner, lige fra vigtige bibelpersoner over livstemaer som fællesskab og næstekærlighed til vejledning i, hvordan man laver en minigudstjeneste. Og selvfølgelig også sakramenterne, trosbekendelsen og Fadervor.

Den åbne kat'kismus er en meget anvendelig bog, som både kan bruges i konfirmandundervisning eller som en lille gavebog til konfirmanderne.

Netop ved at det er konfirmandernes egne tanker og refleksioner over den kristne tro, kan bogen være et godt oplæg til samtale i konfirmandlokalet. Desuden kan bogen også give inspiration til andagter og gudstjenester.

Helle Marie Danielsen

Konfirmandundervisning med krop

Aros Underviser 2009, 140 sider

Af Ida Bugge, Nikolaj Ottosen-Støtt, Hanne Davidsen, Egon Lausen og Karin Kofod

Bogen ligger godt i tråd med én af tidens største strømninger, nemlig genopdagelsen af kroppens betydning for al undervisning og læring.

Bogen er inddelt i fem områder. Især i de to første kapitler er der lagt stor vægt på teori. Der er glimrende overvejelser og en god indføring, men det bliver lettere uoverskueligt.

Første kapitel præsenterer **»Tableaudrama og talekor«** og er forfattet af Ida Bugge. Det er undervisningsforløb om *Den fortabte søn*. Kapitlet er informativt og med mange gode ideer og rigtig gode og brugbare noter. Jeg vil fremhæve brugen af talekor i undervisningen – en forholdsvis tilgængelig metode, som kan bruges i rigtig mange sammenhænge. Også af præster og konfirmander, som kun har få toner i livet. Det er dejligt med de helt konkrete forløb, som skal munde ud i noget helt bestemt, nemlig et indslag i en gudstjeneste. Vil man ikke bruge forløbet til en gudstjeneste, så kan man sagtens pille ud eller gennemføre hele undervisningsforslaget alligevel.

Det andet kapitel er en indføring i **»Live rollespil«**, skrevet af Nikolaj Ottosen-Støtt. Der er guldgrube og gode overvejelser i kapitlet. Jeg faldt særlig over én formulering, »Netop live-rollespillets karakter af leg begrænser også dets anvendelse som indlæringsmodel.« Det er jo en nødvendig overvejelse, hvis man går i kast med det. Kapitlet slutter med praktisk information, som er let og overskueligt at få greb om.

»Dramapædagogik« er skrevet af Hanne Davidsen og henviser indledningsvis til de »opvarmningsøvelser«, som kan være nødvendige før, man for alvor går i gang. Kapitlet har tre udsagn om Jesus som omdrejningspunkt: Jesus som normbryder, Jesus som performer og endelig Jesus som betydningsgiver. Til hvert udsagn om Jesus knytter sig bestemte tekstlæsninger fra Det nye Testamente. Udover den første, Jesus som normbryder, der har *Den barmhjertige samaritaner* som tekst, så udmærker teksterne til de to andre sig ved, at de ikke er de meste fortærske, uden på nogen måde at være perifere.

Fodvaskningen er måske ikke den tekst, vi primært præsenterer konfirmanderne for.

Et andet eksempel er Mark 10,35 – 45, om disciplenes indbyrdes rivalisering, som bruges i afsnittet om Jesus som performer.

Det stærkeste for mig er dog brugen af Jane Tellers bog »Intet«. I afsnittet om Jesus som betydningsgiver bruges bogen raffineret til at få nærmet sig et bud på, hvad det kristne håb egentlig er for en størrelse, som forfatteren selv skriver: »Tilværelsen byder simpelthen mennesker ikke at tage modet fra barnet og den unge«.

Til kapitlet hører også et fjerde forløb – et påskedrama, som er nøje beskrevet og lige til at overtage. Det kræver dog en opførelse.

»Konfirmander på pilgrimsvandring«, forfattet af Egon Lausen bringer en kort informativ indledning, som afløses af en fin og erfaringsbaseret beskrivelse af, hvordan man vandrer i Kerte – Tanderup på Fyn.

Hele kapitlet bærer tydelig præg af mange erfaringer med konfirmander og vandring. Her er ganske klare, realistiske og brugbare udsagn om, hvordan konfirmanderne møder udfordringen, og hvordan de højst sandsynlig vil agere i det hele. Her har man overvejet nogle af de »problemer« vandringen koster af sig. Der gives en detaljeret og overskuelig beskrivelse af, hvordan turen bygges op – forberedelse, praktisk forberedelse, selve turen med stationer, spisning, overnatning og gudstjenesten næste dag. Det er stort set til at klippe ud og sætte på opslagstavlen, hvis man vil det.

»Bibliodrama« skrevet af Karin Kofod har også en forholdsvis kort og pædagogisk indledning. »Bibliodrama« er en helt særlig metode, hvis omdrejningspunkt er konfirmandernes personlige kontakt med en bibeltekst.

Den bedste måde at arbejde med bibliodrama er at etablere et ledelsesteam, hvor personer i teamet har forskellige baggrunde. En teolog, en kunstner, en sognemedhjælper, eller hvem der måtte have forstand på at arbejde med kroppen. Herefter følger fine praktiske beskrivelser af øvelser, man kan benytte sig af. Her er mange ideer man med stort udbytte kan bruge i sin undervisning. Jeg har selv afprøvet et par stykker og er blevet en del klogere.

»Konfirmandundervisning med krop« en vedkommende bog, som kan bruges igen og igen. Det er glimrende, at vi nu i én bog har hele fem bud på, hvordan kroppen igen træder ind i undervisningen. Den kan kun anbefales – for erfarne såvel som uerfarne.

Kirsten Søgaard

DU UDDANNES I OG TIL DEN VIRKELIGHED, HVOR DU SKAL ARBEJDE

PROFESSIONSHØJSKOLEN

METROPOL

VIA UNIVERSITY COLLEGE

**DRØMMER DU OM EN KARRIERE INDEN FOR KIRKELIGT ARBEJDE?
BRÆNDER DU FOR AT UDVIKLE TVÆRKULTURELLE OMRÅDER?
TÆNDER DU PÅ KOMMUNIKATION OG FORMIDLING AF KRISTENDOM OG KULTUR?**

Så er den 4-årige professionsbachelor uddannelse i Kristendom, Kultur og Kommunikation noget for dig!

Du får:

- En **basisuddannelse** med kristendom, filosofi og kulturforståelse. Kommunikation, organisationsteori og ledelse.
- Mulighed for at specialisere dig inden for det område, du brænder for. Det kan være projektarbejde i socialt belastede områder, børne- og ungdomsarbejde i en kirkelig sammenhæng, eller ledelse af frivillige.
- **Balance mellem teori og praksis.** I løbet af uddannelsen er der to praktikforløb, så din teoretiske viden bliver afprøvet i praksis

Efter endt uddannelse er der en bred vifte af karrieremuligheder:

- Sognemedhjælper, børne- og ungdomsmedarbejder eller integrationsmedarbejder.
- Boligsocial medarbejder, kulturformidler eller frivilligheds-koordinator.
- Medarbejder i frivillige organisationer i ind- og udland, kommunikationskonsulent, eller du kan gå efter at blive en af de mange projektmagere, der selv udvikler og fundraiser til det projekt du brænder for.

Uddannelsen udbydes under Professionshøjskolen VIA i Århus og Professionshøjskolen Metropol i København

Professionshøjskolen Metropol

Diakonissestiftelsens Uddannelsescenter
Peter Bangs Vej 1B
2000 Frederiksberg
Tlf: 3838 4122 – 3k@diakonissen.dk

Professionshøjskolen Via University College

Diakonhøjskolen i Århus
Lyseng Allé 15
8270 Højbjerg
Tlf: 8627 4122 – 3k@diakonhojskolen.dk

Uddannelsen kvalificerer også til at læse videre i såvel Danmark som i udlandet